

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

**Ministerie van Buitenlandse
Zaken**
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Ministerie van Defensie
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

**Ministerie van Veiligheid en
Justitie**
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum 16 september 2013
Betreft Stand van zakenbrief politietrainingsmissie Afghanistan

Onze Referentie
DVB/CV-165/13

Geachte Voorzitter,

Met deze brief wordt u geïnformeerd over de stand van zaken van de geïntegreerde politietrainingsmissie en over de algemene politieke ontwikkelingen in Afghanistan in de maanden april, mei en juni 2013. Hiermee wordt tevens voldaan aan het verzoek van de vaste Kamercommissie voor Defensie (kenmerk 27925-483/2013D35559) om een brief naar uw Kamer te sturen met daarin de volgorde en planning van de stukken met betrekking tot de politiemissie in Afghanistan.

Algemene ontwikkelingen

Transitieproces

Op 18 juni jl. kondigde president Karzai aan dat de laatste gebieden aan de Afghanen zouden worden overgedragen en zij vanaf dat moment zelf verantwoordelijk zouden zijn voor de veiligheid in geheel Afghanistan. ISAF verleent sinds die datum alleen op verzoek van het Afghaanse leger en de politie (ANSF) bijstand aan operaties. ISAF blijft, op de achtergrond, de capaciteit van het Afghaanse leger en politie versterken. De ANSF nemen hun verantwoordelijkheid, al gaat dit gepaard met verliezen nu de opstandelingen in toenemende mate de confrontatie aangaan.

Politieke ontwikkelingen

De afgelopen periode lag de focus van de internationale gemeenschap en de Afghaanse autoriteiten op het voorbereiden van de *Senior Officials Meeting* (SOM) van 3 juli jl. in Kaboel, waarbij de voortgang op de Tokio-afspraken werd beoordeeld. De Tokio-conferentie van juli 2012 markeerde een nieuwe vorm van samenwerking tussen de internationale gemeenschap en Afghanistan: wederzijdse afspraken en verplichtingen om te hervormen in ruil voor financiële steun ten behoeve van sociaaleconomische ontwikkeling. De afspraken bestrijken verschillende terreinen, waaronder verkiezingen, mensenrechten, anti-corruptiemaatregelen en overheidsinkomsten. De afgelopen maanden hebben de Afghaanse autoriteiten kleine stappen gezet om deze afspraken na te komen. Zo zijn in juli, na de SOM, de structuurwet en de kieswet door het parlement

aangenomen. Deze wetten vormen een belangrijke juridische basis voor de verkiezingen van 2014. Tegelijkertijd blijft concrete vooruitgang op veel terreinen nog uit. Zo is op het gebied van vrouwenrechten het teleurstellend dat het afgesproken implementatierapport over de wetgeving inzake het tegengaan van geweld tegen vrouwen (EVAW wet) nog niet is voltooid.

Tijdens de SOM heeft de internationale gemeenschap de duidelijke boodschap gegeven dat financiële steun niet onvoorwaardelijk is. Met het laatste transitiejaar en de verkiezingen in het vooruitzicht is het tijd dat de Afghanen meer verantwoordelijkheid en politieke wil tot hervormingen tonen. Nederland is voornemens, evenals andere gelijkgezinde donoren, een gedeelte van de Nederlandse ontwikkelingshulp aan Afghanistan conditioneel te maken. Indien er de komende tijd onvoldoende vooruitgang wordt gemaakt op de Tokio afspraken, zal dat gevolgen hebben voor de ontwikkelingsrelatie.

Eind juli heeft het Afgaanse Lagerhuis een motie van wantrouwen aangenomen tegen Minister Patang van Binnenlandse Zaken. Minister Patang zou verzoeken van het parlement om verantwoording af te leggen over het gebrek aan veiligheid en vermeend falen van de politie hebben genegeerd. President Karzai besloot echter minister Patang aan te houden als waarnemend minister en de Hoge Raad te laten beslissen over de legaliteit van de motie. Begin september is minister Patang alsnog vervangen door Mohammad Omar Daudzai, voorheen de Afgaanse ambassadeur in Pakistan.

Ook het verzoeningsproces vergt een lange adem. Met de opening van het Taliban kantoor in Doha leek er na een langdurige impasse beweging te komen in het proces. Na de opening ontstond echter snel ophef over het naamplaatje en de vlag bij het gebouw. Inmiddels zijn deze verwijderd. Recent liet een Taliban-woordvoerder weten dat de Taliban het kantoor geheel hebben verlaten. Tot op heden zijn er nog geen officiële gesprekken in Doha gevoerd door de betrokken partijen. Er is dan ook weinig te zeggen over de voortgang van dit complexe proces en over de wil van alle partijen om het proces werkelijk te bevorderen.

Veiligheid

Hoewel in Afghanistan de afgelopen maanden het totale aantal incidenten daalde in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar, blijft de veiligheidssituatie fragiel. In het westen en noorden was de afgelopen periode sprake van een relatieve stijging van het aantal incidenten.

Ook in de noordelijke provincie Kunduz is de veiligheidssituatie precair. Het geweldsniveau is in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar toegenomen en de veiligheidssituatie staat in toenemende mate onder druk. Het vertrek van westerse troepen uit de buitengebieden leidt ertoe dat de Afgaanse overheid, net als in andere delen van Afghanistan, buiten de stedelijke gebieden terrein verliest.

Verloop van de geïntegreerde politietrainingsmissie

In de laatste drie maanden van de missie in Kunduz (die op 1 juli 2013 officieel is beëindigd) lag de nadruk op het afmaken en overdragen van het werk aan de Afgaanse partners en op de voorbereidingen voor het vertrek uit Kunduz (de *redeployment*).

Ook in deze laatste fase van de Nederlandse missieleden zijn nog resultaten geboekt op het gebied van de versterking van de politie en *rule of law* in Kunduz. Afghaanse trainers gaven in deze periode 33 nieuwe rekruten en vijftien reeds werkzame agenten een basisopleiding, ondersteund door Nederlandse NTM-A trainers. Ook hebben 103 agenten de vervolgopleiding in deze periode met succes voltooid.

Op het gebied van training van het midden en hoger kader zijn onder leiding van EUPOL twee geïntegreerde scenariotrainingen ontwikkeld op het gebied van crisismanagement en handhaving van de openbare orde tijdens verkiezingen. Het mentoringprogramma van EUPOL richtte zich in deze laatste periode op operationele vaardigheden en *community policing*. In Kaboel zijn de EUPOL-activiteiten voortgezet waarbij de nadruk steeds meer komt te liggen op de begeleiding en advisering van Afghaanse trainers in plaats van op het zelf geven van trainingen. Nederlanders blijven deze activiteiten binnen EUPOL Kaboel ondersteunen.

Daarnaast is met het *rule of law* programma een verdere kwaliteitsimpuls gegeven aan de juridische sector in Kunduz door de opleiding van advocaten en rechters, de samenwerking tussen politie en aanklagers en het versterken van de koppeling tussen het formele en informele rechtssysteem.

Een thema met bijzondere aandacht is de positie van vrouwen. Het aantal vrouwen bij de politie en in de justitiële keten is gestegen. Maar de positie van vrouwen bij de Afghaanse politie en het maatschappelijke stigma dat kleeft aan vrouwelijke politieagenten blijven de aandacht vragen.

Om ervoor te zorgen dat de Nederlandse inspanningen beklijven, is het van belang dat onderdelen van de geïntegreerde politietrainingsmissie ook zonder directe Nederlandse betrokkenheid kunnen worden voortgezet. Daarom is veel aandacht besteed aan de ondersteuning van het Afghaanse team dat het *Police Training Center* na het vertrek van Duitsland en Nederland gaat leiden. Daarnaast is de door Nederland ontwikkelde vervolgopleiding op 26 juni officieel geaccrediteerd door het Afghaanse ministerie van Binnenlandse Zaken. Deze opleiding wordt beschikbaar gesteld aan alle dertien Afghaanse trainingscentra. Ook is gedurende de afgelopen periode een nieuwe training ontwikkeld om de elementaire politievaardigheden periodiek te onderhouden. Twee *Afghaanse Training en Mentoring Teams* zijn in de praktijk begeleid om na het Nederlandse vertrek trainingen te geven. Ook heeft EUPOL een intensieve train-de-traineropleiding verzorgd voor 33 geselecteerde Afghaanse trainers, onder wie vijf vrouwen. Deze Afghaanse trainers hebben nu zelf de kennis om lessen voor de AUP in te richten en scenariotrainingen te ontwikkelen.

Voor het *rule of law* programma is een plan ontwikkeld hoe Nederland ook op afstand de voortgang tot het eind van de programmaduur in 2014 kan blijven volgen. De lokale monitors die nu nog activiteiten verrichten voor de missie, zullen in dienst van GIZ de door Nederland gefinancierde projecten blijven bezoeken en daarover verslag uitbrengen. Ten slotte heeft de missie bemiddeld tussen de politiearts en het lokale ziekenhuis om ervoor te zorgen dat vrouwelijke agenten in

Kunduz in het lokale ziekenhuis medische zorg kunnen krijgen van een vrouwelijke arts.

Onze Referentie
DVB/CV-165/13

Redeployment

De eerste twee weken na beëindiging van de geïntegreerde politietrainingsmissie hebben EUPOL, de NTM-A trainers en een groot deel van de *Police Operational Mentoring and Liaison Team*-compagnie Kunduz verlaten. De vertegenwoordigers van Buitenlandse Zaken zijn begin augustus vertrokken, na ervoor gezorgd te hebben dat de monitoring van de *rule of law* activiteiten in Kunduz het komende jaar goed wordt uitgevoerd. Het overgebleven defensiedeel van de missie was tot en met augustus bezig met de *redeployment* uit Kunduz. De bijlage gaat verder in op de details van de *redeployment* (zoals toegezegd in de brief van de minister van Defensie van 7 juni 2013 (TK 27925 nr 481)).

Inzet F-16s

Met het vertrek uit Kunduz verschuift de hoofdtaak van de F-16's naar het beschermen en ondersteunen van partners. In dat kader gelden voor de F-16's, tot het einde van de inzet medio 2014, dezelfde inzetregels die bij de bescherming van de Nederlandse troepen werden toegepast.

Onderzoek naar fraude bij Law and Order Trust Fund

In eerdere stand van zakenbrieven bent u geïnformeerd over vermoedens van fraude bij het *Law and Order Trust Fund* (LOTFA) en over het onderzoek dat hiernaar is ingesteld. In afwachting van de eindresultaten van het onderzoek heeft UNDP drie lokale medewerkers ontslagen, twee internationale VN-krachten op non-actief gesteld en andere managementmaatregelen getroffen. Zoals bekend heeft Nederland in 2012 de bijdrage aangehouden in afwachting van dit rapport. De Europese Unie, Denemarken, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk hielden eveneens hun bijdragen aan.

Inmiddels zijn de uitkomsten van het onderzoek bekend: Binnen het LOTFA-aanbestedingsbudget van € 6,4 miljoen kan een bedrag tussen € 0,6 en 1,2 miljoen niet worden verantwoord. Het totale budget van LOTFA voor 2012 bedroeg ongeveer € 380 miljoen. UNDP heeft een *zero tolerance* beleid als het dit soort onregelmatigheden betreft. UNDP voert verscherpt toezicht in en gaat over tot vervolging. In navolging van de andere donoren, zal Nederland zijn bijdrage in 2013 weer hervatten. De Nederlandse bijdrage voor 2013 van € 10 miljoen is in voorbereiding.

Ten slotte

Met het oog op het einde van de missie heeft zowel de minister-president als de minister van Defensie tijdens deze rapportageperiode een bezoek gebracht aan de Nederlandse missie in Afghanistan. Tijdens beide bezoeken ging de aandacht vooral uit naar de voortgang van de missie, de voorbereidingen op de *redeployment* in juli en de manier waarop Nederland tot medio 2014 betrokken blijft bij Afghanistan (met F16's, hulp bij de ontwikkeling van de rechtstaat, de bijdrage aan EUPOL Kaboel, aan staven en door ondersteuning van het Afghaans bestuur).

De door de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking toegezegde anderhalf miljoen euro voor de verbetering van de situatie van vrouwen in het noorden van Afghanistan zal als onderdeel van het rechtsstaatontwikkelingsprogramma van de ambassade verder worden vormgegeven. Gedacht moet worden aan de vergroting van kennis van vrouwenrechten, het stimuleren van meer vrouwelijke studenten aan de rechtenfaculteiten, steun aan vrouwelijke advocaten en verdere trainingen aan advocaten op het gebied van civiel recht. Het is voorzien dat het programma, op 1 januari 2014 begint.

Met de beëindiging van de missie op 1 juli 2013 (zoals aangekondigd in de brief van 8 maart 2013 (TK 27925 nr 471)), is dit de laatste reguliere stand van zakenbrief over de voortgang van de politietrainingsmissie in Afghanistan. Vóór het eind van dit jaar ontvangt u de evaluevaluatie over de missie. Daarnaast ontvangt u eind 2014 een brief over het de resultaten van het *rule of law* programma (dat tot medio 2014 loopt).

De bijlage van deze brief bestaat uit drie delen. Deel 1 gaat dieper in op de belangrijkste algemene (politieke) ontwikkelingen in Afghanistan. Deel 2 betreft de resultaten van de Nederlandse geïntegreerde politietrainingsmissie en deel 3 besteedt aandacht aan de organisatorische aspecten van de missie.

De Minister van Buitenlandse Zaken, De Minister van Veiligheid en Justitie,

Frans Timmermans

I.W. Opstelten

De Minister van Defensie,

De Minister voor Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking,

J.A. Hennis-Plasschaert

Lilianne Ploumen